

טריקאפ

ניסיון חדש למבנה יחידה

רס"ן יגאל

שנועדו להתאימן לדרישות המיוחדות של היסוד המסתער.
יסוד זה הורכב משלוש חטיבות:

- חטיבת משוריית
- חטיבת חי"ר יבילת-אוויר (מסוקים)
- חטיבת מסוג חדש — פרשי-אוויר קרביים*

החטיבה המשוריית (ראה תרשים מס' 2) כללה שני גדודי טנקים (108 טנקים) וגדוד חרמ"ש (52 נגמ"שים). אלה הם גדודים תקינים בעוצבות השריון האמריקניות. חטיבת החי"ר יבילת-האוויר (ראה תרשים מס' 3) כללה שלושה גדודי חי"ר, אשר מרבית כלי-הרכב הקרקעיים שלהם ניטלו מהם ותובלתם נשענה, בעיקר, על מסוקים שהוקצו לשם כך מהדיביזיה. המחלקה הגדודית ג"ט, בשנים מהגדודים, הפעילה תול"רים בני 106 מ"מ (שהוא הנשק ג"ט התקני כיום), בעוד שהמחלקה ג"ט של הגדוד השלישי, חומשה במשגרי „טאו" (Tow) המיועדים להחליף את התול"רים.

חטיבת פרשי-האוויר הקרביים (ראה תרשים מס' 4) הוקמה באורח נסיוני ונועדה לפגוע, להשמיד או להשהות כוחות ממוכנים ואחרים על-ידי אמצעים אוויריים, בשיתוף פעולה עם כוחות משוריינים וחי"ר נייד-אוויר. מסיבה זו היא נכללה בסדר-הכוחות של הדיביזיה. אך, למעשה, היא הוקמה על-מנת לבחון את השאלה האם לחטיבה במבנה כגון זה, יש זכות קיום, בין אם היא פועלת במסגרת דיביזיית ה„טריקאפ", או בכל מסגרת אחרת.

מבנה החטיבה עבר שינויים אחדים. השלב הסופי כלל גדוד מסוקי-תקיפה וגדוד פרשי-אוויר, המצויד במסוקי תקיפה, מסוקי-סיוור** ומחלקות חי"ר יבילות-אוויר. לדיביזיה צורף גדוד סיוור דיביזיוני (במניווח האמריקני: גדוד פרשים משורייני) הקיים בכל דיביזיה. גדוד זה כולל: 3 פלוגות סיוור משורייתות, בכל פלוגה 9 טנקי סיוור מדגם „שרידן", 16 נגמ"שי סיוור M-114, ופלוגת פרשי-אוויר הכוללת: 10 מסוקי סיוור, 9 מסוקי-תקיפה ומחלקת חי"ר ניידת-אוויר ב-5 מסוקים רב-תכליתיים.

אגד החת"מ הדיביזיוני כלל: גדוד תומ"ת בני 155 מ"מ, לסייע לחטיבה המשוריית, וגדוד תותחי „הוביצר" נגררים יבילי-אוויר בני 105 מ"מ, לסייע לשתי החטיבות הנותרות. בשלבים מאוחרים יותר של הניסויים, הוקצתה לדיביזיה סוללת

הניסיון הקרבי בדרום-מזרח אסיה חיזק בצבא ארה"ב את התפישה כי עוצבות ניידות-אוויר (דוגמת דיביזיית פרשי האוויר הראשונה) עונות על דרישות הניידות, המהירות והגמישות הדרושות בשדה-הקרב. עוצבות ניידות-אוויר, שהופעלו, לרא-שונה, בויאט-נאם, הוכיחו את יעילות השימוש בחי"ר נייד-אוויר המשולב ביסודות סיוור וכוח-אש. מאוחר יותר, הופעלו יחידות שריון בקביעות במבצעים משולבים עם חי"ר נייד-אוויר.

מבחן האש הראשון של תפישת ניידות-האוויר התרחש, אמנם, בתנאים של לוחמה מוגבלת, אך התפישה עצמה פותחה, בשנות ה-50, עבור מלחמה כוללת, קונבנציונלית. על-מנת לקבוע כי מימד לחימה זה מתאים למלחמה כוללת: קונבנציונלית וגר-עינית, נדרש היה לבחון את הדרכים ליישום לקחי מלחמת ויאט-נאם ללחימה ממוכנת בוירה האירופית, אותה רואים האמריקאים כזירת-הקרב העיקרית. המשמעות העיקרית הת-בטאה בצורך לשלב יחידות ניידות-אוויר עם יחידות משורייתות — הנחשבות כזרוע הלחימה העיקרית במלחמה מסוג זה — ולהפעיל את היסודות השונים כצוות קרב אינטגרלי.

שלושה יסודות

ה„מכשיר" שנבחר לבדוק תיאוריה זו היה סוג חדש של די-ביזיה — דיביזיית ה„טריקאפ"*** כלומר: דיביזיה בעלת שלושה ממדים אותם היא מאגדת: שריון, חי"ר נייד-אוויר ופרשי-אוויר.** יעוד הדיביזיה החדשה, כפי שהוגדר בתחילת הניסויים, היה לפעול במבצעים ניידים, כדי להשמיד כוחות-אויב ולקבל אחריות על שטחים נרחבים לצורך אבטחתם. כך ניתן היה לשחרר את הדיביזיות הקונבנציונליות לפעולה נגד מאמצי האויב העיקריים. הדיביזיה יועדה לפעול במסגרת קורפוס, ולהוות בו את כוח-העתודה או את הגייסות המחפים.

מבנה הדיביזיה

במאי 1971 חזרה מויאט-נאם, לאחר 6 שנים, דיביזיית פרשי-האוויר הראשונה, אשר נבחרה להיות העוצבה שבאמצעותה תיבחן תפישת ה„טריקאפ". על-מנת לערוך את הניסויים, עברה הדיביזיה ארגון מחדש, אשר שינה את המבנה כפי שעוצב בויאט-נאם.***

מפקדת הדיביזיה (ראה תרשים מס' 1) והיחידות הדיביזיוניות, דומות ליחידות המצויות בכל דיביזיה אמריקנית, תוך שינויים

* שלושה ממדים — TRICAP — Three Capabilities.

** פרשי אוויר (Air Cavalry) — יחידות אשר המסוק משמש להן כלי לחימה או תובלה אורגני — המ ע ר'.

*** מבנה הדיביזיה בויאט-נאם — ראה „מערכות" 203, עמ' 59.

* ACCB — Air Cavalry Combat Brigade

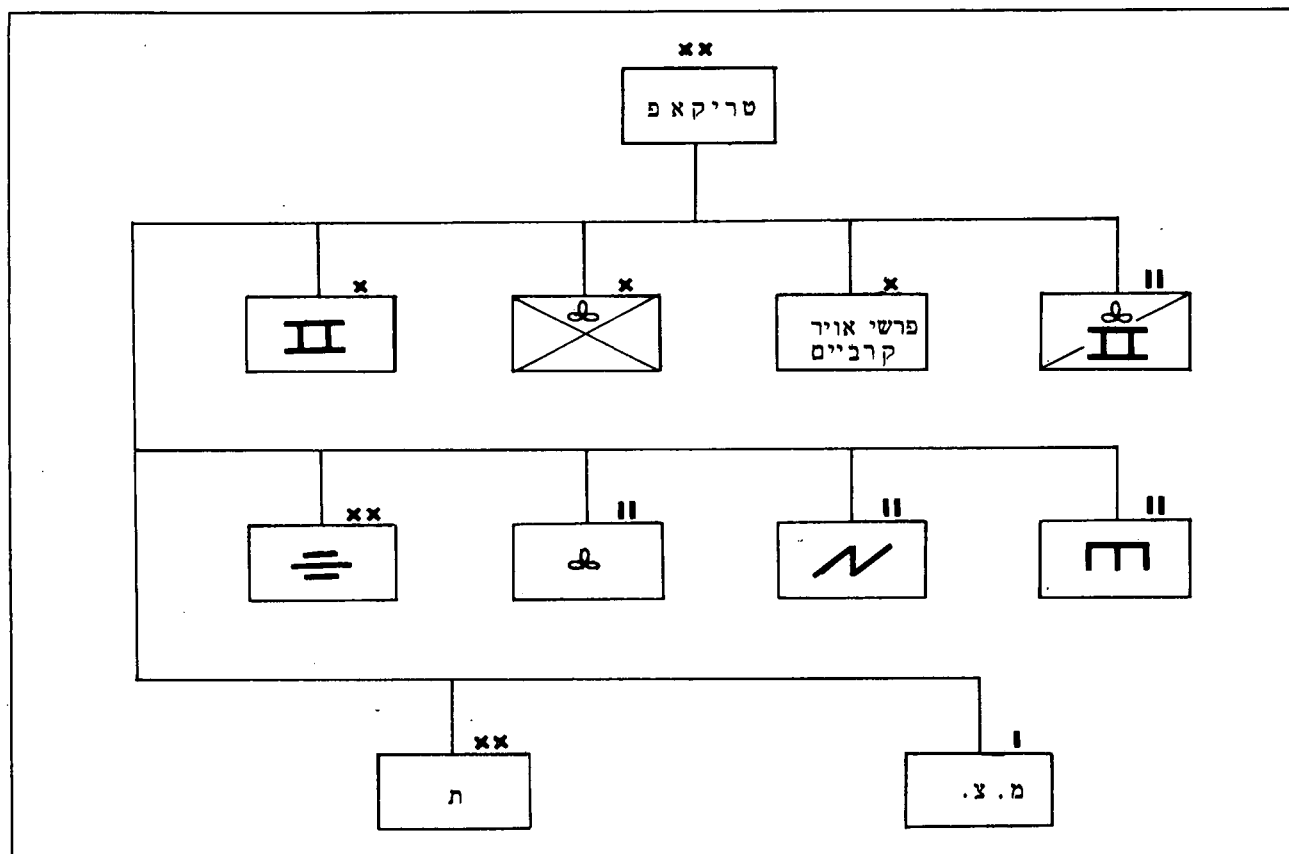
** פירוט המסוקים בדיביזיה:

מסוקי הסיוור — „קויבה" ("OH58"), מקביל ל-„בל 206".

מסוקי התקיפה — „קובר" ("AH1J").

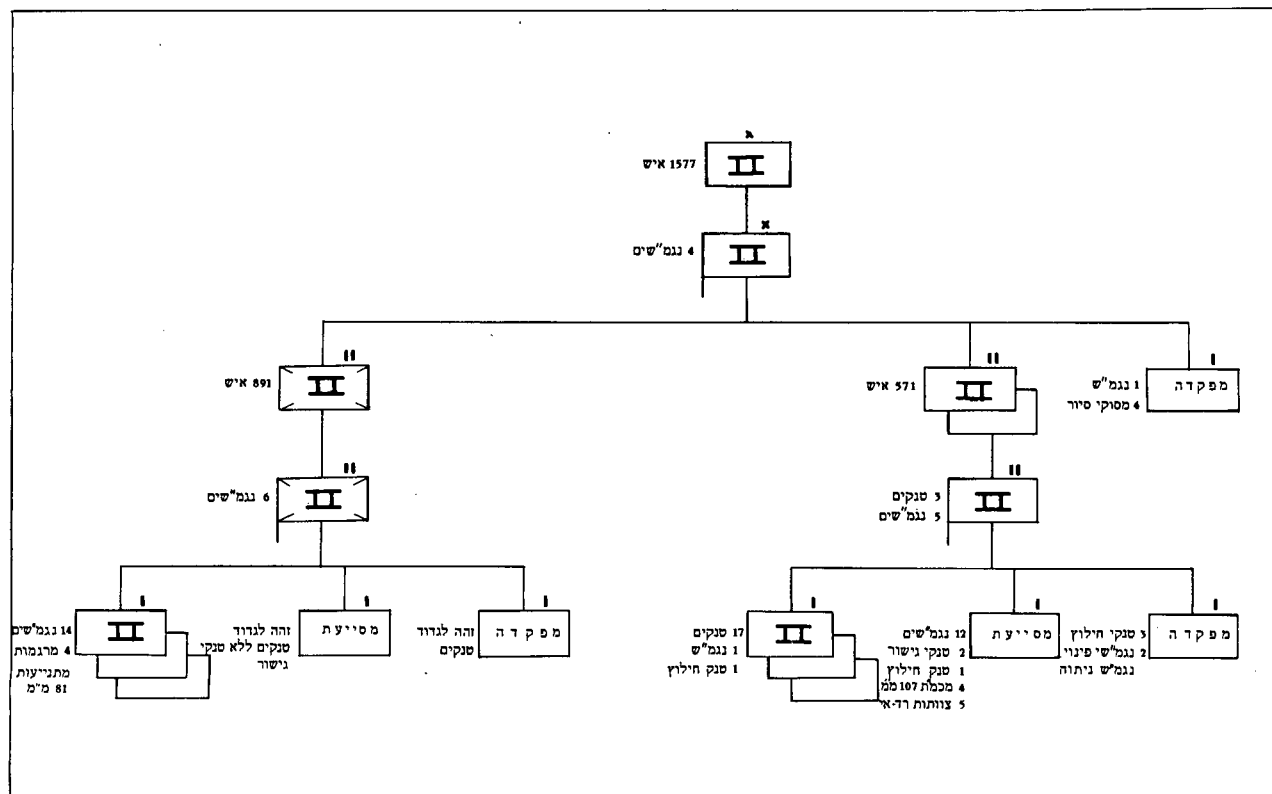
המסוק הרב תכליתי — „אירקוו" ("UH 1D/H"), מקביל ל-„בל 205".

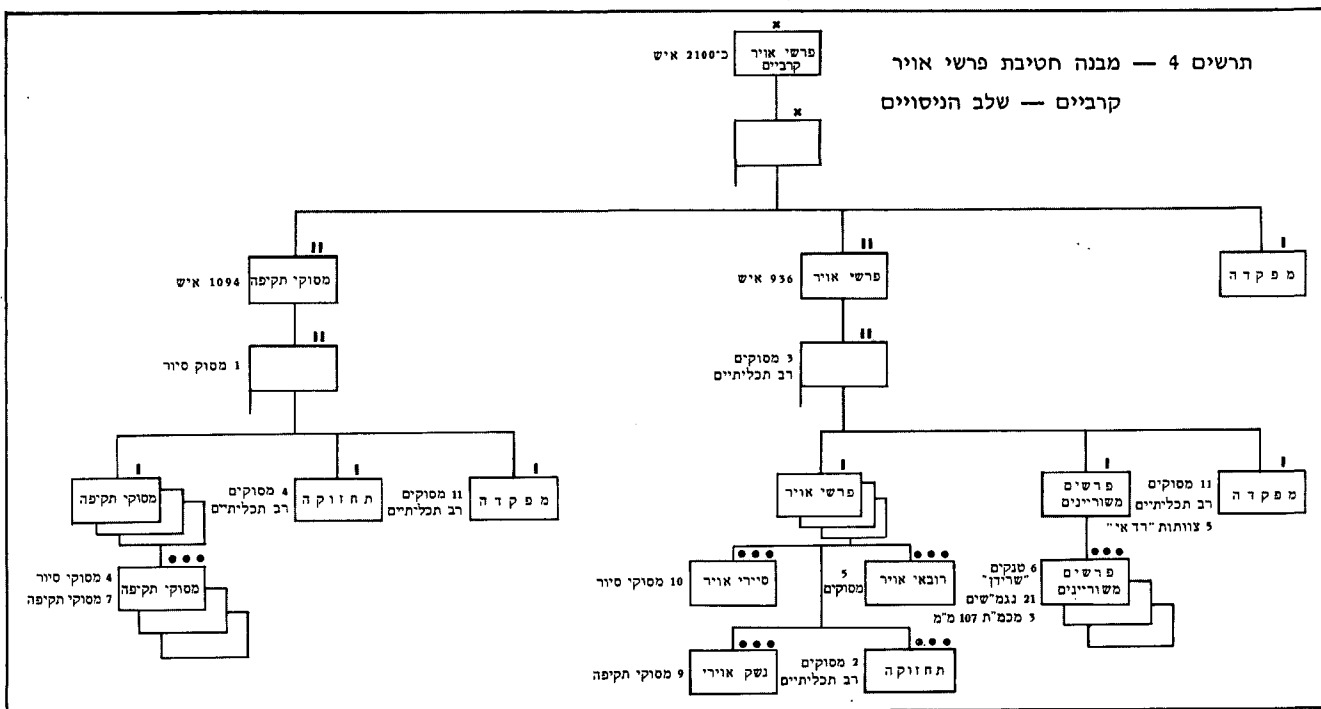
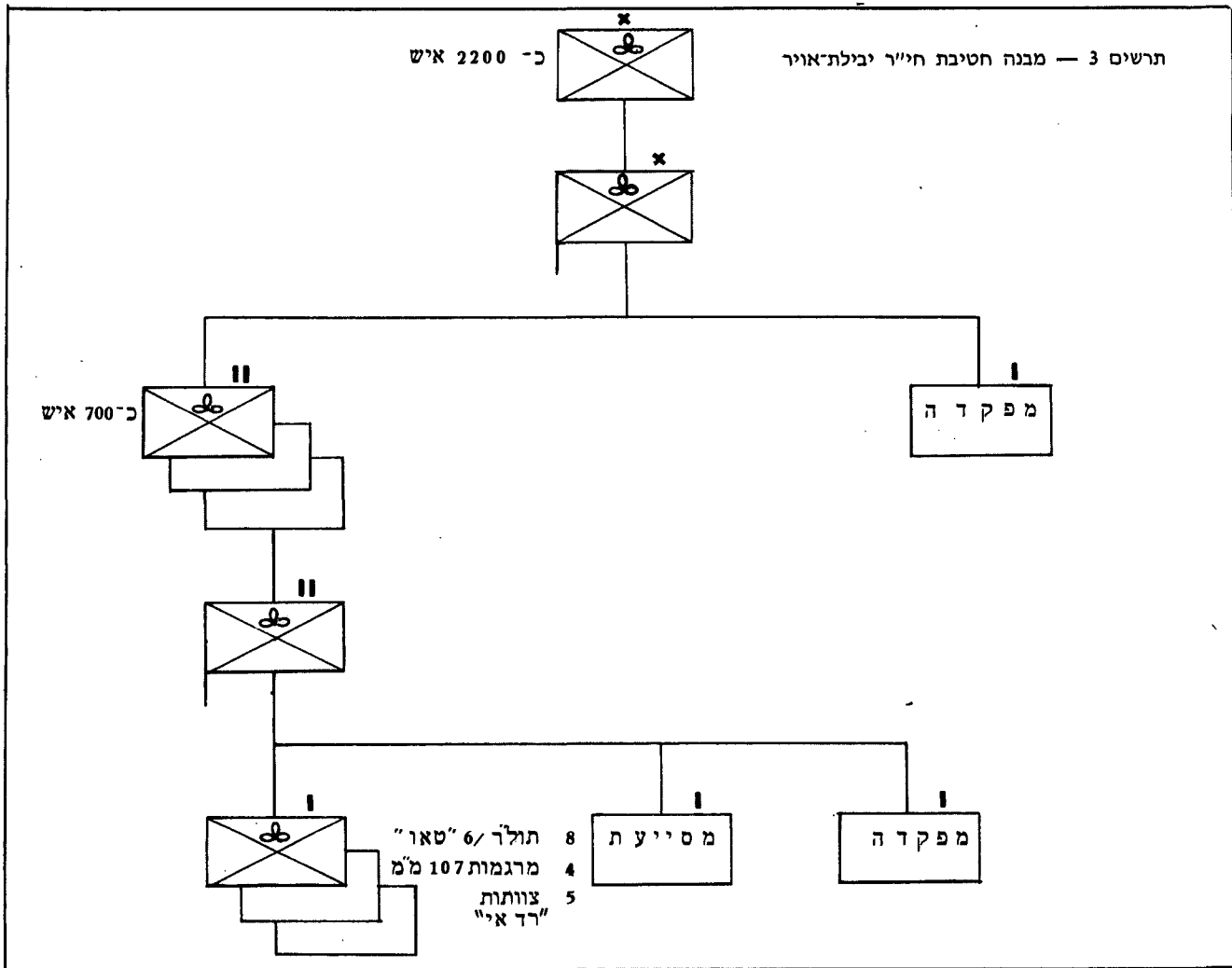
מסוק התובלה — „צ'יינוק" ("CH 47").

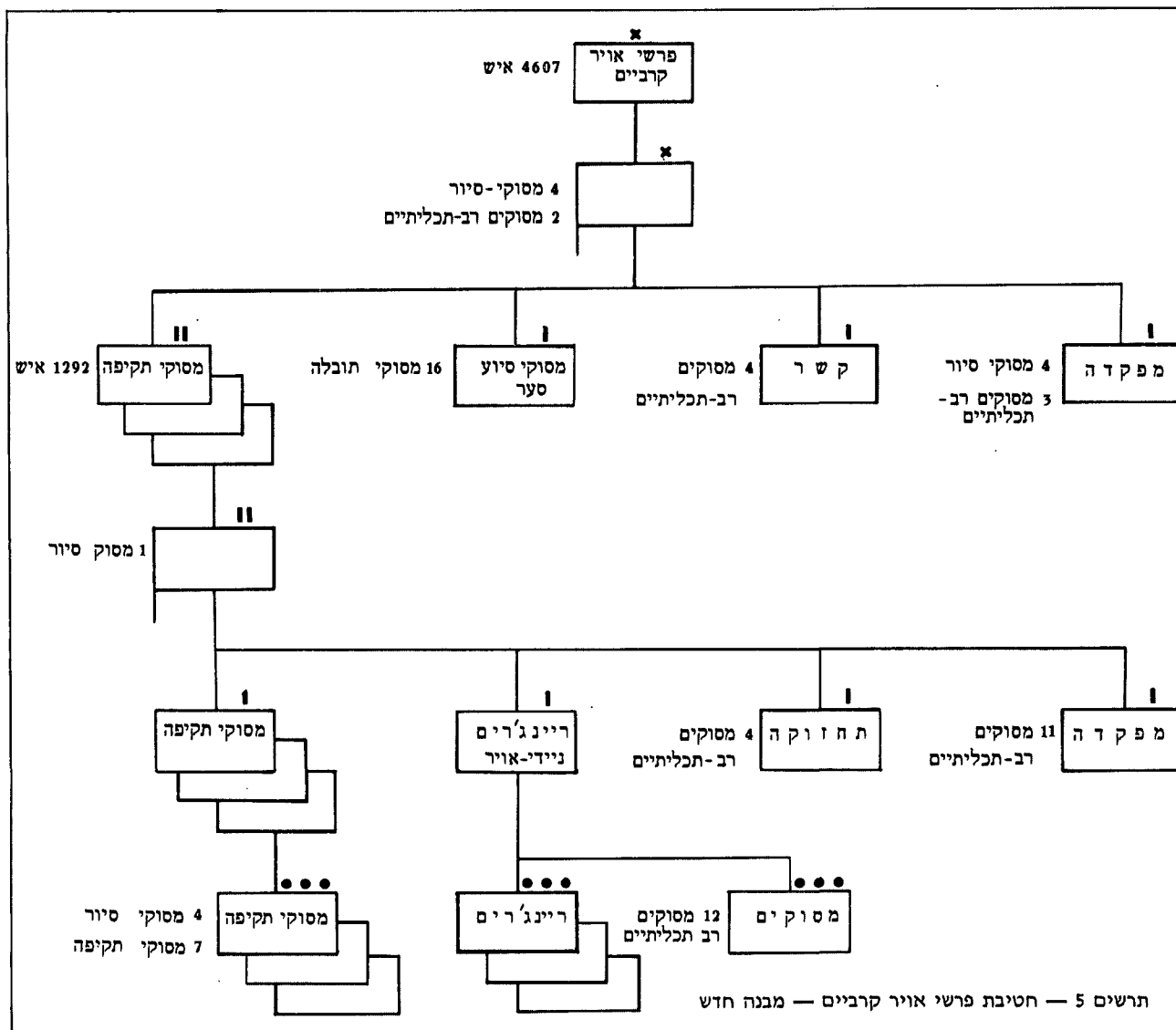

תרשים 1 — מבנה דיביזיית "טריקאפ"

תרשים 2 — מבנה חטיבה משורינת

דוקטרינת ההפעלה

ניסויי הדיביזיה היו עתידים לקבוע מהי הדרך הטובה ביותר לשלב יסודות לוחמים שונים ומהו הדרג שהשילוב בו יהיה היעיל ביותר. הנחת-היסוד בהקמתה היתה, שבדרג הדיביזיוני ניתן כבר לשלב יסודות אלו (החטיבות כללו בעיקרן סוג נשק עיקרי אחד), כאשר הפעלתם המשולבת נעשית על-ידי מפקדת הדיביזיה.

במסגרת הניסויים, נערכו תרגילים דיביזיוניים בהם פעלה כל חטיבה באורח נפרד, במסגרת המשימה הדיביזיונית וכן נוסו איגודי כוחות בסדר-גודל קטנים יותר: הוקמו צוותי קרב חטיבתיים שכללו לדוגמה: גודד טנקים, גודד חי"ר יביל-אור, פלוגת פרשי-אור, פלוגת מסוקי-תקיפה ופלוגת מסוקי-סער (רב-תכליתיים).

ברמה זו ניסו האמריקאים לקבוע האם איגוד כוחות כזה ייעשה דרך קבע, לקראת מבצעים או רק במקרים מיוחדים. תשובה דוקטרינרית, חד-משמעית, לשאלה זו לא ניתנה עד היום, אך הנטייה היא לאגד כוחות ברמות הנמוכות רק במקרים מיוחדים.

ארטילריה אורית אשר כללה 12 מסוקי-תקיפה חמושים ברק-טות והיוותה את הסיוע הארטילרי הכללי היחיד בדיביזיה. מקורה של סוללה זו בגדוד ארטילריה אורית שהיה בדיביזיית פרשי-האור הראשונה. האגד הארטילרי היה מצומצם, ביחס לאגד דיביזיוני רגיל הכולל: 4 גדודי תותחים וגדוד טילים ק/ק, הונסט ג'ון, זאת עקב מגבלות בתקן כוח-אדם שאושר לדיביזיה.

את יכולת ההטסה של חטיבת החי"ר וגדוד החת"מ יבילי-האור, סיפק גדוד התעופה הדיביזיוני שכלל: 60 מסוקים רב-תכליתיים ו-12 מסוקי-תקיפה לצורך אבטחה. לגדוד התעופה יכולת הטסה של גדוד חי"ר במטס אחד.

אגד התחזוקה כלל בנוסף ליחידות הרגילות (גש"ח, גר"פ וגדוד הספקה) גם גדוד-סיוע שהינו אגד תחזוקה בועיר אנפין, וכולל את כל יסודות התחזוקה הנדרשים לחטיבת פרשי האור, בין אם היא פועלת כחלק מהדיביזיה או במשימה עצמאית. גדוד הנדסה וגדוד קשר שהיו בדיביזיית הפרשים הראשונה נשארו בדיביזיה תוך התאמה למבנה החדש. לדיביזיה סופחה פלוגת ריינג'רים מרמת הקורפוס.

שילוב „חורק“

ניתוח התרגילים הדיביזיוניים מעורר ספקות גם באשר לנכונות התיאוריה כי הדרג הדיביזיוני אמנם מתאים לשילוב היסודות. הכוח הלוחם העיקרי היה החטיבה המשורינית. יחידות החי"ר יביל-האוויר הוקצו, לרוב, בהתאם למשימות מזדמנות ובהתאם להתפתחות הקרב, ובדרך כלל נותרו פרוטות מחוץ לשדה הקרב, על-מנת להימנע מאבידות מיותרות. מסוקי-התקיפה פעלו, לפי קריאה, לצרכי תצפית, העסקת שריון-אויב וסיוע לכוחות המשוריינים של הדיביזיה. החי"ר הופעל, באופן מתוכנן, רק לאחר שלב ההבקעה בקרבות התקפה או לאחר הבלימה בקרבות הגנה. תפישה זו מקטינה את ניידות הדיביזיה למהירותו של הטנק מאחר שמימד ניידות-האוויר המהיר בא לידי ביטוי רק במידה שהשריון הצליח במשימתו.

מתעוררת השאלה האם יש צורך, בכלל, לתת כושר ניידות-אוויר גבוה כל-כך, לגוף שבו היסוד המכריע הוא השריון, שמהירותו היא המכתיבה את מהירות יתר יסודות העוצבה. במקרה כזה עדיף כי החי"ר יהיה מנויד בנגמ"שים וכך יתאים עצמו יותר ללוחמת-שריון. נוסף על כך, ייגרם חיסכון ניכר בתקציב וימנעו מצבים, שאירעו בדיביזיה פעמים אחדות, בהם החי"ר הופעל מבלי שהתאפשר לו לקבל סיוע טנקים. אולם, יעודה של הדיביזיה אינו מחייב לצידה דווקא בטנקי-מערכה עיקריים דוגמת M-60, מאחר שאינה מיועדת להתמודד עם עוצבות השריון העיקריות של האויב. מן הראוי היה לבדוק האם טנקי סיור קלים יבילי-אוויר מסוג „שרידן“ לא היו מגדיר-לים את ניידות הדיביזיה מחד גיסא, ומספקים את אלמנט השריון הנדרש מאידך גיסא. דבר זה לא נעשה.

חטיבת פרשי האוויר הקרביים

מבנה החטיבה עבר שני גלגולים עיקריים. בתחילה כללה החטיבה שלושה גדודים: גדוד פרשים משוריין (זהה במבנהו לגדוד הסיור הדיביזיוני), גדוד פרשי-אוויר (אשר כלל שלוש פלוגות מסוקים ופלוגת-סיור משוריית) וגדוד טנקים. תוך זמן קצר בוטלו האלמנטים המשוריינים והחטיבה הורכבה משני גדודים: גדוד פרשי-האוויר וגדוד מסוקי-תקיפה, שצורף אליה. הניסויים בהקמתה נערכו בשני שלבים. הראשון גיבש טכניקות הפעלה, וקבע מהו היחס האידיאלי בין מסוקי תקיפה ומסוקי סיור במסגרת המחלקה. השני בחן תפישות ארגוניות ומבצעיות של הפעלת יחידות-המשנה בחטיבה במל-חמה קונבנציונלית. בשלב זה קיבלה החטיבה תחת פיקודה את גדוד התעופה הדיביזיוני, גדוד חי"ר יביל-אוויר ואת גדוד הסיוע מאגד-התחזוקה.

המסקנות שנתקבלו משינויים אלו הובילו להוצאת היחידות המשוריניות ולצירוף גדוד מסוקי-התקיפה, ובכך הפך מסוק-התקיפה לנשק העיקרי של החטיבה. החטיבה תפעל במסגרת דיביזיית ה„טריקאפ“ או תשמש ככוח המוקצה לרמת הקורפוס. החטיבה וכל אחד מהגדודים בנפרד, מיועדים לפעול באופן אחוד או במפוצל, עצמאית או כחלק מכוח גדול יותר. גדוד פרשי האוויר הוא יחידה שהוקמה בשנות השישים במסגרת דיביזיית פרשי-האוויר הראשונה. הגדוד יועד לבצע תפקידי סיור, אבטחה ומבצעים מוגבלים על-ידי שילוב של מסוקי

תקיפה, מסוקי-סיור וחי"ר נייד-אוויר (במינוח האמריקני: רובאי אוויר) הנמצאים בכל אחת מפלוגות המסוקים.

גדוד מסוקי-התקיפה, שהוא גדוד חדש בצבא האמריקני, מהווה את כוחה העיקרי של החטיבה ונועד לשמש כאמצעי נ"ט ראשי של העוצבה אותה הוא משרת. בנוסף לכך הוא משמש אמצעי סיוע אש כנגד מטרות-שטח ומטרות-נקודה. כיום חמושים מסוקי התקיפה במקלעים, תותחים ורקטות, אך בעתיד הקרוב עתידים המסוקים לשאת טילים נ"ט „טאו“ (Tow).

הגדוד כולל שלוש פלוגות ובכל אחת שלוש מחלקות. המחלקה מורכבת מ-4 מסוקי-סיור ו-7 מסוקי תקיפה. מבנה זה הוא תוצאה של הניסויים אשר קבעו כי שילוב של 3 מסוקי-סיור ו-5 מסוקי-תקיפה נותן את צוות-הקרב הבסיסי היעיל ביותר. תוספת המסוקים נקבעה לאחר חישוב אחוזי הנפגעים במלחמה ממושכת, ומתוך שאיפה לשמור על כושרה האפקטיבי המקסימלי של המחלקה לאורך כל התקופה. זו גישה בלתי שגרתית אך, לדברי האמריקאים, היא חיונית על-מנת לשמור על כוח הלחימה.

על-ידי שילוב של מסוקי סיור ותקיפה בדרג הנמוך ביותר, נמנע הצורך באיגודי כוחות בין יחידות-המשנה כדי ליצור צוות קרב יעיל. בגדוד פרשי האוויר, לעומת זאת, לא שונה מבנה הפלוגות אשר בהן מסוקי-הסיור ומסוקי התקיפה נמצאים במחלקות נפרדות.

כל דרגי התחזוקה בגדוד מסוקי התקיפה מרוכזים בפלוגת תחזוקה, דבר המגביר את ניידות הפלוגות הלוחמות. לפלוגה 4 מסוקים רב-תכליתיים המאפשרים לה להגיע לכוחות בעת הצורך. במפקדת הגדוד מצויה מחלקת סיור וזיהוי-מטרות מנווילת במסוקים, המצוידת באמצעים אלקטרוניים ובאמצעי תצפית לילה. מבחינת סיוע לוגיסטי, נשענת החטיבה על גדוד סיוע מיוחד באגד התחזוקה הדיביזיוני כאשר לה, אורגנית, אין יחידות לוגיסטיות חטיבתיות. מבנה זה מגדיל את יחס הלוחמים לעומת חיילי השירותים בחטיבה.

לאחרונה נודע כי החטיבה משנה מבנה פעם נוספת (ראה תרשים מס' 5). היא תורכב מ-3 גדודים זהים של מסוקי-תקיפה, כאשר מבנה הגדוד לא ישתנה, אך תיתוסף לו פלוגת ריינג'רים ניידת-אוויר המיועדת להנחית כיתות לוחמים, אשר יפעלו כצידי טנקים, יאספו ידיעות, או ישמשו כסמני מטרות עבור מסוקי התקיפה. בפלוגה 12 מסוקים המאפשרים הסטה בזמנית של כל הפלוגה.

סיכום

כיום נמצאת הדיביזיה בתהליך ארגון סופי, העתיד להסתיים בשלהי 1975 והיא תאורגן כדיביזיה משוריית רגילה (6 גדודי טנקים ו-5 גדודי תרמ"ש). חטיבת פרשי-האוויר הקרביים, במתכונתה החדשה, תהפוך לעוצבה המשרתת את דרג הקורפוס. בשלב זה תוקם חטיבה אחת בלבד אשר תשמש בסיס לניסויים נוספים.

החלטות אלו מצביעות על כך שהצבא האמריקני לא שוכנע עדיין כי יש מקום לשילוב קבוע של יסודות לוחמים שונים בדרג הדיביזיה והגישה הגורסת כי הקורפוס הוא הרמה הנמוכה ביותר לצורך זה — שרירה וקיימת.